

Milí čtenáři,

do rukou se Vám dostává první číslo časopisu *Porta Balkanica* (tentokrát mimořádně v podobě dvojčísla), který už v titulu a podtitulu signalizuje, že bude svoji pozornost zaměřovat na poměrně rozsáhlý prostor Balkánu a jihovýchodní Evropy. Myšlenka založení takového časopisu vzešla z prostředí studentů, absolventů a některých pedagogů balkanistiky a jihoslovanských filologií na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Naštěstí nezůstalo jen u myšlenky a celému projektu se podařilo dát reálné obrysy. Poděkování zde patří v první řadě Občanskému sdružení *Porta Balkanica*, které periodikum zařadilo do bohaté palety svých aktivit, propůjčilo název a poskytlo nezbytnou institucionální podporu.

Připomeňme, že jižní hranice Balkánského poloostrova je určena pobřežní linií pěti moří: Jaderského, Jónského, Egejského, Marmarského a Černého. Jeho severní hranici pak tvoří linie vedoucí od Rýjky po řekách Kolpa/Kupa, Sáva a Dunaj až po ústí evropského veletoku do moře. Avšak kvůli potřebě vyhnout se negativním konotacím, kterými je tradiční pojem *Balkán* zatížen, se stále častěji operuje s širším geografickým areálem – jihovýchodní Evropou. Z výše uvedeného plyne, že tento časopis se bude věnovat dvanácti zemím: Slovinsku, Chorvatsku, Bosně a Hercegovině, Srbsku, Černé Hoře, Kosovu, Albánii, Makedonii, Řecku, Bulharsku, Rumunsku a Turecku. *Simon Wiesenthal* kdysi vzpomínal, že když byl ještě chlapec, slyšel následující rčení: „Když na Balkáně někoho něco svědčí, škábrá se celá Evropa.“ Členové redakční rady a realizačního týmu toto neodbytné svrbění pocitují zvláště intenzivně a jeho výsledek právě leží před Vámi.

O zapomenuté, či přinejmenším pozapomenuté části starého kontinentu, která byla (a často ještě bývá) západoevropskou optikou shledávána za horší, zaostalou a primitivní, za jakýsi limitní prostor, přechodnou oblast mezi Evropou a Orientem. Naším cílem je nazírat na Balkán a jihovýchodní Evropu bez předsudků a komplexů, neboť je to jedno z mála míst, jež dovoluje vyhnout se nudným a již značně prázdným

srovnáním se Západem či Východem, je územím, kde se obě entity prolínají a odkazívají na něm dochází k míšení kultur a vzniku mnoha plodných synkretismů.

Přinášet budeme odborné články v celém širokém spektru společenských věd (filologie, historie, politologie, etnologie, religionistika, sociologie, muzikologie, filmová věda), které tvoří základní konstitutivní složky balkanistiky (balkanologie) jako interdisciplinární vědy. Prostor ovšem dostanou také recenze a příspěvky žurnalistické či popularizačního rázu – cestopisy, eseje, rozhovory a překlady – vše v souladu s posláním občanského sdružení *Porta Balkanica*, které by se rádo stalo jednou možných „bran na Balkán“, alternativou k dalším podobným iniciativám u nás i v zahraničí. Nový časopis by se pak mohl stát pomyslným klíčem k této bráně, novým příspěvkem k racionálnímu a kritickému myšlení o Balkánu a jihovýchodní Evropě, které má v Brně svou tradici a solidní pilíře, o něž se je možné opřít.

Parita zastoupení se bude dle možnosti vztahovat na jednotlivé regiony, státy a národy – slovanské i neslovanské. Opomenout bychom nechtěli ani pomezí oblasti (např. Panonii či Anatólii), které neodmyslitelně patří k prostoru zkoumanému moderní balkanistikou. Bránit se rozhodně nebudeme ani mírným přesahům do dalších oblastí, vždy však se vztahem k Balkánu a jihovýchodní Evropě. Vyhýbat se nebudeme ani jevům minoritním či marginálním, např. etnickým a náboženským menšinám (nejen na Balkáně, ale i těm balkánským v Česku a na Slovensku, resp. v celé střední Evropě).

Od příštího čísla by měl mít časopis přidělen i mezinárodní ISSN kód a budeme dál pracovat na jeho celkovém zlepšování. Budoucí směřování časopisu ale můžete ovlivnit i Vy, pokud rozšíříte řady našich přispěvatelů, nebo nám zašlete Vaše nápady, připomínky a komentáře. Nesmírně si budeme vážit i jakékoliv další podpory z Vaší strany – od finanční, která je stejně jako ve všech dobách klíčová, až po tu pro nás nejdůležitější, tj. čtenářskou.

Redakční rada časopisu